

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-05-08

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Dag Victor samt justitierådet Annika Brickman.

Vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa

Enligt en lagrådsremiss den 18 april 2013 (Utbildningsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa och
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Per Eriksson, biträdd av ämnesrådet Maria Wästfelt.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om vissa register för forskning om vad arv och miljö
betyder för människors hälsa

2 § tredje stycket

Det har framkommit vid föredragningen att regeringen avses föreskriva vilka universitet som ska få behandla personuppgifter enligt lagen och vilka register som får föras enligt lagen. Detta framgår inte av den föreslagna formuleringen. Lagrådet föreslår att bestämmelsen utformas exempelvis enligt följande.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilka universitet och högskolor som får behandla personuppgifter enligt denna lag och vilka register enligt lagen som får föras.

8 §

Enligt vad som anges i andra stycket skulle, med avvikelse från vad som annars gäller enligt 9 § personuppgiftslagen (1998:204), personuppgifter i ett register som förs enligt denna lag inte få behandlas för andra ändamål än som anges i första stycket och i 5 – 7 §§. Av 12 § i förslaget framgår emellertid att avsikten är att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna meddela föreskrifter eller i ett enskilt fall besluta om att sådana personuppgifter får bevaras för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål. Lagrådet konstaterar att en viss motsättning kan synas föreligga mellan 8 § och 12 §. Med hänsyn till lagens tillfälliga karaktär bör detta dock kunna godtas. Paragrafens lydelse bör dock justeras något, exempelvis enligt följande.

Personuppgifter i ett register som förs enligt denna lag får bara behandlas för sådana ändamål som anges i första stycket och 5 – 7 §§ samt för sådant bevarande som anges i 12 §.

9 § 7

Den inskjutna satsen - ”som behövs för att tillgodose den registrerades rätt till information enligt 15 §” - tillför inget till bestämmelsen. Eftersom den är överflödigt bör den enligt Lagrådets mening utgå.

10 och 11 §§

Vid föredragningen har upplysts att syftet med 10 § och 11 § är att slå fast att tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad var och en behöver för sina arbetsuppgifter och att endast personal som arbetar med den administrativa hanteringen av själva registret ska kunna ha direktåtkomst till detta. De som arbetar med forskning på underlag ur registret ska bara ha tillgång till oidentifierade uppgifter.

Lagrådet förordar att bestämmelserna förtydligas. De kan lämpligen utformas efter mönster av 114 kap. 18 § socialförsäkringsbalken.

13 §

Lagförslaget innehåller i 3 § en allmän bestämmelse om att personuppgiftslagen gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av den föreslagna lagen. Inte desto mindre anges i 13 § att bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse gäller för behandling av personuppgifter enligt den föreslagna lagen. Att inte personuppgiftslagens bestämmelse om rättelse blir tillämplig redan på grund av den föreslagna 3 § motiveras i remissen (s. 43) med att personuppgiftslagens regler om rättelse endast gäller för personuppgifter som har behandlats i strid med personuppgiftslagen. De skulle sålunda inte utan ett särskilt stadgande bli tillämpliga på personuppgifter som behandlas i strid med den föreslagna lagen.

Även om denna slutsats skulle vara riktig uppnås enligt Lagrådets mening inte det avsedda syftet med den föreslagna utformningen av

13 §, eftersom bestämmelsen i personuppgiftslagen alltjämt är begränsad till behandling i strid med den lagen. Lagrådet anser därför att en annan utformning bör övervägas, exempelvis följande.

Bestämmelserna i 28 § personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse tillämpas på motsvarande sätt vid behandling av personuppgifter i strid med denna lag.

17 §

I paragrafen anges att bestämmelserna i personuppgiftslagen om skadestånd gäller för behandling av personuppgifter enligt den föreslagna lagen. Av remissen framgår (s. 56) att bestämmelsen motiveras av att skadeståndsansvaret enligt 48 § personuppgiftslagen endast gäller för behandling av personuppgifter i strid med personuppgiftslagen.

Lagrådet hänvisar till vad som anförts under 13 § och föreslår att 17 § utformas på likartat sätt.

Lagrådet ställer sig dessutom frågande till om inte undantag bör göras för jämkningsregeln i 48 § andra stycket personuppgiftslagen med hänsyn till den mycket känsliga karaktären hos de register som avses i den nu föreslagna lagen.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.